

O RACHUNKU.

Ogół Towarów.

9. Kupiec przenosi do tego rachunku wszystkie operacje handlowe dotyczące się jego towarów, jakiegokolwiek one będą rodzaju. Zadłuża go za wszystkie towary kupione, pożyczone od kogo, odebrane w zamian, nakoniec za te wszystkie które jakim bądź sposobem stały się jego własnością, prócz tego obciąża ten rachunek ze strony długu wszelkimi kosztami z powodu tych towarów poniesionemi a kredytuje (czyli uważa ten rachunek za wierzyciela) za wszystkie towary sprzedane, pożyczone komuś, stracone, darowane, i za te wszystkie które pod jakimkolwiek względem przestały być jego własnością. Jakoż starać się będę rzecz tę wyjaśnić. Przypuśćmy: że mam pięciu braci i że każdego z nich zatrudniam osobnym rodzajem przedmiotów i operacji handlowych, i tak: jednemu daję wszystkie towary, drugiemu pieniądze, trzeciemu wexle do spłacenia, czwartemu wexle do zrealizowania, a piątemu wszystkie zyski i straty, i prócz tego wkładam na nich obowiązek odbierania i dawania przedmiotów, których oni są mniemanemi właścicielami, tak jak gdyby te do nich rzeczywiście należały. Ztąd pokazuje się: iż w *Wielkiej księżce* będę miał same rachunki osób a zatem powyższe axjomata kupieckie (art. 6) dadzą się tu z łatwością zastosować. Ja zaś bez pośrednictwa moich braci według tego co poprzedziło żadnych interesów prowadzić nie mogę. Nakazuję przytém buhalterowi utrzymywać dokładne rachunki dotyczące się moich braci i korespondentów. Teraz zaś zajmijmy się wysledzeniem wszystkich związków jakie brat mój nazwany *Ogół towarów* mieć może z innemi.

1od Mogę dać towary nieodbierając równej wartości, dać i odebrać równą wartość.

2re Mogę wziąć towary niedając równej wartości, wziąć i dać równą wartość.

Co do pierwszego. W pierwszym przypadku *Ogół towarów* jest *wierzycielem* a jeden z korespondentów dłużnikiem, — w drugim zaś *Ogół towarów* jest *wierzycielem* a jeden z braci czyli *Rachunków Głównych*, dłużnikiem.

Co do drugiego. W pierwszym przypadku *Ogół towarów* jest dłużnikiem a jeden z korespondentów *wierzycielem*, w drugim, *Ogół towarów* jest dłużnikiem, a jeden z braci czyli *Rachunków głównych* *wierzycielem*.

Nakoniec *Ogół towarów* może być przyczyną strat lub pewnych nakładów i wówczas uważa się go za dłużnika *summ odpowiadających*, a jeden z *Rachunków głównych* za wierzyciela.

Przykład I. Przedałem Pawłowi na kredyt, 2 oxefty wina po 1000 złp. razem za 2000 złp.

W tym przykładzie *Rachunek Ogół Towarów* wydał 2 Oxefty wina nie biorąc w zamian, jest *wierzycielem*. Paweł wziął to wino niedając równej wartości jest dłużnikiem; a zatem powiemy że, Paweł winien *Ogółowi Towarów* złp. 2000, albo krócej:

Paweł do ogółu towarów złp. 2000

Za przedane 2 Oxefty wina.

Przykład II. Przedałem za gotówkę Piotrowi trzy głowy cukru, po 33 złp. razem 99 złp.

Piotr wziął cukier, dał równą wartość nie jest więc ani *wierzycielem* ani dłużnikiem moim. *Ogół towarów* wydał cukier nie w zamian nie bierze jest *wierzycielem*, kasza bierze pieniądze za cukier, nie dając równej wartości jest dłużnikiem, a zatem powiemy:

Kassa winna *Ogółowi Towarów* złp. 99 za trzy głowy cukru, albo krócej: kassa do *Ogółu Towarów* złp. 99. To ostatnie wyrażenie tłumacząc się ogólniej, oznacza przemianę towarów na pieniądze, czyli ruch wartości w mojem posiadaniu, to jest pozbycie się towarów, a nabycie za nie pieniędzy.

III. Przykład. Kupilem na kredyt od Antoniego, postaw sukna za złp. 1200.

W tym przykładzie do Rachunku *Ogół Towarów* przybywa towar, a nic nie ubywa, więc ten Rachunek jest dłużnikiem. Antoni daje towary a nieodbiera równiej wartości jest wierzycielem, napiszę zatem w Dzienniku interes ten, w sposób następujący:

Ogół towarów winien *Antoniemu* złp. 1,200 za postaw sukna, albo krócej: *Ogół Towarów* do *Antoniego* złp. 1,200 za postaw sukna, to wyrażenie, daje nam poznać ruch wartości towarów, jakoż z samego ułożenia artykułu widzimy, że Antoni pozbył się towaru, nie przestając być za nie wierzycielem, a rachunek *Ogół Towarów* powiększył swoją wartość z powodu towaru od Antoniego kupionego nie za to w zamian nie dawszy.

IV. Przykład. Kupilem za gotowiznę 12 liber papieru po 2 złp. razem 24 złp.

W tym przykładzie ogół towarów nabył 12 liber papieru nie niedawszy w zamian, jest więc dłużnikiem summy 24 złp: kassa która tę sumnę wypłaciła za papier niebiorąc równiej wartości w zamian jest wierzycielem, będzie zatem interes ten napisany:

Ogół Towarów winien kassie złp. 24 — albo krócej:

Ogół Towarów do *kassy* złp. 24, za 12 liber papieru.

W tym wyrażeniu postrzegamy ruch wartości, to jest przybycie do magazynu towaru, a ubycie jednocześnie, w równiej wartości z kassy pieniędzy.

V. *Przykład.* (a) Zapłaciłem za transport pewnych towarów złp. 200. Ponieważ towary są przyczyną tego nakładu, więc Rachunek *Ogół towarów* winien summę złp. 200; *Kassa* zaś wydała te same 200 złp. nie biorąc w zamian równiej wartości jest wierzycielem, powiem zatem: *Ogół Towarów* winien *Kassie* złp. 200 za transport i t. d. albo krócej: *Ogół towarów* do *Kassy* złp. 200 za i t. d.

(b) Paweł zapłacił za transport moich towarów złp. 300. Paweł dając 300 złp. a niebiorąc równiej wartości jest wierzycielem. *Ogół towarów* z powodu których wydano 300 złp. jest dłużnikiem, napiszę więc w Dzienniku;

Ogół Towarów winien *Pawłowi* złp. 300 za transport i t. d. lub też *Ogół Towarów* do *Pawła* złp. 300 za i t. d.

(c) Ukradziono mi z magazynu 12 postawów sukna po 1000 złp. razem za 12000 złp.

Towary w skutku kradzieży ubyły z magazynu, a zatem *Ogół towarów* nie biorąc nic w zamian za utracone towary jest wierzycielem. Towary ukradzione są dla mnie czystą stratą, która powinna się wrócić z rachunku *Zyski i Straty*, będą więc miał.

Zyski i Straty winne są *Ogółowi towarów* złp. 12000 za i t. d. albo krócej: *Zyski i Straty* do *Ogółu towarów* złp. 12000 za i t. d. W pięciu powyższych przypadkach, objęliśmy wszystkie związki pojedyncze rachunku *Ogół Towarów* z innemi rachunkami, czyli co na jedno wychodzi, wskazaliśmy pojedynczo ruch wartości wyobrażonych w towarach; lubo to samo da się zupełnie powiedzieć o innych rachunkach głównych, jednakże dla ułatwienia pojęcia téj tak trudnej nauki, szczególnie dla początkujących, przejdziemy kolejno wszystkie rachunki i rozbiemy ich związki pojedyncze.